

Zb. Odsjeka povij. znan. Zavoda za povij. druš. znan. Hrvat. akad. znan. umjet., 19(2001), str. 291-347

Prijepis inventara Mihovilovih dobara podijeljen je u dvije cjeline. Prvi dio (str. 35-107) sadrži opis stvari, podijeljen na devet podcjelina: 1. Uvodne isprave notara Articuija Dominikovog iz Rivignana; 2. Popis nekretnina; 3. Popis pokretnih dobara; 4. Popis posteljine, odjeće, te jedan dio knjiga iz Miholovile biblioteke; 5. Nastavak popisa knjiga; 6. Popis svakodnevnih odjevnih lanenih predmeta; 7. Popis raznih pokretnih predmeta, namještaja, slika, pokrivača, odjeće, krzna (među ostalim najstarije šahovskog pribora zabilježenog u Zadru) i dr.; 8. Nastavak popisa knjiga; 9. Popis tekstila iz Mihovilovog dućana.

Drugi dio prijepisa (str. 109-252) sadrži arhivske dokumente obitelji od vremena Mihovilovog pradjeda Dišislava (1238) do Mihovilove smrti (1385). Svaki dokument ima svoj broj (od 1 do 670), a datum je razriješen u pročelju. Dokumenti nisu kronološki poređani, a među njima nailazimo na Mihovilovu oporuku, razne ugovore o kupoprodaji, sklapanju trgovačkih društva i raznim tipovima poslovanja, nekim drugim knjigama iz Francuske i Španjolske, te mletačke isprave.

Isti dokumenti su pod odgovarajućim brojevima prevedeni s latinskog na hrvatski u obliku kratkih regesta koja slijede (str. 253-282).

Naposlijetku, prijepisu su dodana tri kazala o osobama, mjestima i stvarima (str. 284-324).

Sabine Florence Fabijanec

Andreas condam Petri de Canturio. Quaterni imbrevisaturarum 1353-1355./

Andrija pok. Petra iz Cantù. Bilježnički zapisi 1353.-1355., Prepisao latinski tekst te izradio hrvatske sažetke i kazala Robert Leljak. S izvornikom savnio, izvršio redakciju teksta i kazala te izradio kritički aparat i bilješke Josip Kolanović, sv. 1, Notarilia Iaderina/Spisi Zadarskih bilježnika 4, Zadar, Državni arhiv u Zadru, 2001., 783 str.

Ovim vrijednim izdanjem Državni arhiv u Zadru nastavlja objavljivanje zadarskih bilježničkih spisa započeto još davne 1959. godine, a prekinuto, također davne, 1977. godine. U ovom svesku objavljuju se tri svežnjica (*fasciculi*) iz bilježničkog sveska (*busta*) zadarskog notara sredine 14. stoljeća Andrije iz Cantù. Time je nastavljen neprekinuti niz objavljenih spisa zadarskih i paških bilježnika u kojem su do sada trudom uglednih hrvatskih paleografa i izdavača povijesnih izvora Mirka Zjačića i Jakova Stipišića u tri knjige objavljeni spisi petorice bilježnika (zadarskih bilježnika Henrika i Creste de Tarallo s kraja 13. stoljeća u prvoj, zadarskih bilježnika Ivana de Qualis i Nikole pok. Ivana te paškog bilježnika Gerarda iz Padove iz razdoblja od 1296. do 1337. godine u drugoj te zadarskog bilježnika Franje Manfreda de Surdis iz Piacenze iz sredine 14. stoljeća u trećoj

knjizi).¹ Ovim izdanjem je ovaj značajni izvor za zadarsku povijest predložen širem krugu znanstvenih djelatnika i kulturne javnosti u Hrvatskoj i svijetu, a njegovi priređivači, u prvom redu mr. sc. Robert Leljak, koji je pažljivo transkribirao latinski izvornik i sastavio kazala te dr. sc. Josip Kolanović, koji je proveo redakturu i izradio kritički aparat i bilješke, kao i sam Državni arhiv u Zadru, ustanova u kojoj se navedeni izvor čuva i u kojoj je samo izdanje i sačinjeno, su zadužili grad Zadar i hrvatsku historiografiju.

Svezak započinje predgovorom (str. 7-8) iz pera Slavka Ražova, ravnatelja Državnog arhiva u Zadru, u kojem se iznosi historijat izdavačke djelatnosti zadarskog arhiva na objavljivanju izvora te objašnjavaju okolnosti koje su dovele do izdavanja ovog sveska. Predgovoru slijedi opsežni Uvod (str. 9-20) u kojem autor, Josip Kolanović, donosi podatke o bilježniku Andriji pok. Petra iz lombardijskog gradića Cantù, o drugim bilježnicima koji su djelovali u Zadru u pedesetim godinama 14. stoljeća, nekim zanimljivostima iz samog spisa te neka razmišljanja o značenju bilježničkih spisa za historiografiju. Također je predložen i vanjski opis izvornika te objašnjena načela kojima su se priređivači rukovodili prilikom pripremanja izdanja. Uvodu slijedi objašnjenje znakova i kratica na latinskom i hrvatskom jeziku (str. 21-22).

Najveći dio knjige obuhvaća prijepis prva tri bilježnička sveščića Andrije iz Cantù (str. 23-660). Zapisi su priređeni tako da je na početku svakog razriješen datum, potom dodan kratki hrvatski registar sadržaja navedenog upisa, te donesen sam tekst upisa. Marginalne zabilješke objavljene su na početku svakog upisa, a u bilješkama su označena mjesta koja je sam bilježnik ispravljao u rukopisu. Svaki upis je označen tekućim brojem, a ima ukupno 431 upis.

Knjiga je popraćena opširnim kazalima osoba (str. 661-728), mjesta (str. 729-758) i stvari (str. 759-780). Kazala su organizirana prema dokumentima, a ne prema stranicama u knjizi, što uvelike olakšava njihovu upotrebu budući da se uglavnom radi o relativno kratkim upisima. Sva tri kazala sadrže, osim izravnih brojnih navoda, uputnice na popratne pojmove. Tako su u kazalu imena osobe navedene prema osobnim imenima, ali su također uputnicama riješena njihova prezimena i imena očeva, a u kazalu mjesta dodane su uputnice na imena osoba koja su iz njih poticala te gradske dužnosnike, mikrotoponimiju i nosioce pojedinih zanimanja. Kazalima slijedi nekoliko dodataka preuzetih iz postojeće literature u kojima se objašnjava pregled najvažnijih mjera (str.

¹ *Spisi zadarskih bilježnika Henrika i Creste Tarallo 1279.-1308./Notariorum Jadrensiū Henrici et Creste Tarallo acta quae supersunt 1279.-1308.* Prepisao i indeks sastavio Mirko Zjačić, *Notarilia Jadertina/Spisi zadarskih bilježnika* (dalje SZB) 1, Zadar, 1959., 289. str.; *Spisi zadarskih bilježnika Ivana Qualis, Nikole pok. Ivana, Gerarda iz Padove 1296 1337/Notariorum Jadrensiū Johannis Qualis, Nicolai quondam Johannis, Gerardi de Padua acta quae supersunt 1296 1337.* Prepisali i indekse sastavili Mirko Zjačić i Jakov Stipišić, SZB 2, Zadar, 1969., 340 str.; *Spisi zadarskog bilježnika Franje Manfreda de Surdis iz Piacenze 1349-1350./Notarii Jadrensis Francisci ser Manfredi de Surdis de Placentia acta quae supersunt 1349-1350.* Prepisao i indekse sastavio Jakov Stipišić, SZB 3, Zadar, 1977., 214 str.

781) i novčanih jedinica (str. 782) u upotrebi u srednjovjekovnom Zadru te donosi karta Zadra iz kraja 14. stoljeća (str. 783). Na posebnom listu dodani su ispravci tipografskih pogrešaka.

Knjiga je ukusno opremljena trudom akademskog slikara Luke Gusića te je na naslovnici otisnut bilježnički znak Andrije iz Cantua.

Kako je već naglašeno, knjiga je vrijedan doprinos hrvatskoj historiografiji i svim povjesničarima koje zanima srednjovjekovna povijest kako Hrvatske tako i njenog šireg sredozemnog okruženja. Nadati se je da će joj uskoro slijediti preostala dva svežnjica te će se time zaokružiti izdanje svih postojećih zadarskih bilježničkih izvora za razdoblje koje prethodi ponovnoj inkorporaciji Zadra Ugarsko-hrvatskom kraljevstvu i vrhuncu zadarskog srednjovjekovnog razvoja u drugoj polovini 14. stoljeća.

Damir Karbić

JADRANKA NERALIĆ, **Priručnik za istraživanje hrvatske povijesti u Tajnom vatikan-skom arhivu od ranog srednjeg vijeka do sredine XVIII. stoljeća. Schedario Garampi, 2 sv.**, Zagreb, Hrvatski institut za povijest, 2000., 962 str.

U sklopu biblioteke "Hrvatska povjesnica. Posebna izdanja" koju izdaje Hrvatski institut za povijest u Zagrebu objavio je i kritičko izdanje dijelova glasovitog vodiča kroz fondove Tajnog vatikanskog arhiva koji se odnose na povijest hrvatskih biskupija, a koje je izradio osamnaestostoljetni povjesničar i dvadesetogodišnji upravitelj istog arhiva kardinal Giuseppe Garampi. Izdanje je pripremila Jadranka Neralić, djelatnica Hrvatskog instituta za povijest. Garampijev inventar (*Schedario*) predstavlja golemu zbirku od 125 svezaka folio formata sa ukupno oko 800000 kratkih regesta, od kojih se na hrvatsku povijest (u prvom redu crkvenu) odnosi 11186 koji se ovdje objavljuju. Izdanje je objavljeno u dva sveska, ali sa neprekinutom paginacijom (sv. 1, str. 1-468, sv. 2, str. 469-962).

Osim samog kritičkog izdanja navedenih dijelova Garampijevog skedarija izdanju je na početku dodano uvodno poglavlje (str. 1-90). Taj uvodni dio sastoji se od predgovora (str. 1-4), pregleda povijesti Tajnoga vatikanskog arhiva (str. 4-13), životopisa kardinala Giuseppea Garampija (str. 13-19), objašnjena je važnost i dan opis samog Skedarija (str. 19-29), dano je objašnjenje kratica korištenih u Skedariju (str. 30-41) te načina na koji su arhivski fondovi citirani u njemu (str. 42-63), popis kratica izdanja korištenih u Skedariju (str. 63-67) i suvremenih diplomatskih izdanja u kojima je objavljivana građa Tajnog vatikanskog arhiva (str. 67-71), abecedni popis "nadbiskupija, biskupija, regija, prezimena i pojmova" uključenih u izdanje, tj. poglavlja u kojima je građa raspoređena, te brojevi skeda koje se na njih odnose (str. 72) što ujedno služi i kao detaljnije kazalo sadržaja cijelog izdanja, budući da je cijelo izdanje u samom kazalu sadržaja naznačeno samo kao